

ČASOPIS ŠTUDENTOV UNIVERZITY VETERINÁRSKEHO LEKÁRSTVA
A FARMÁCIE V KOŠICIACH



ARDO

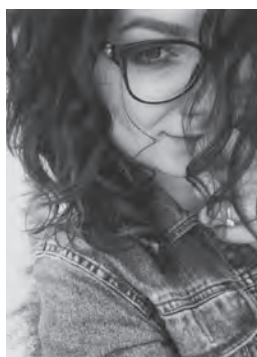
ČÍSLO 1-ROČNÍK 7





OBSAH

Univerzitná veterinárna nemocnica: otvorená!.....	2
Milan Oselský a združenie priateľov herpetofauny.....	3
Rehabilitačná stanica Rozhanovce.....	5
Záchranarka konských duší.....	6
Záchraná stanica pre zranené živočíchy Zázrivá.....	8
Monitoring a záchrana netopierov.....	10
Ako na jarnú únavu	13
IVSA vo Varšave	14
ERASMUS+	15
Chémia medzi nami rozhodne je... ..	16
Mesiac plný lásky	17
Tajnička.....	18



„Ochrana zvierat je záležitosť ľudí, lebo zvierat sa brániť nemôže.“ /Heinz Kourim/

Ži a nechaj žiť.

Keď ste mali v izbe pavúka, upokojili vaše detské zdesenie rodičia tým, že ho rozmazali topánkou po stene, alebo ho vzali a vyniesli von? Práve takéto maličkosti v nás budujú naše budúce postoje a názory. Určujú hierarchiu v našom vnímaní hodnoty života. Môžeme tvrdiť, že život pavúka má menšiu hodnotu ako život mačky?

Vo svete kde ľudia atakujú prírodu do extrémov, si ochrana všetkého života na Zemi vyžaduje zvýšenú pozornosť. Extrém vyžaduje extrém.

Podarilo sa nám vyhubiť stovky druhov zvierat a napredujeme v tomto smere mil'ovými krokmi.

Nezáleží na počte nôh či očí.

Život potrebuje ochranu.

S. Žiaková

UNIVERZITNÁ VETERINÁRNA NEMOCNICA: OTVORENÁ!

Tak a dočkali sme sa! Prvá zvieracia nemocnica je otvorená a má čo ponúknuť.



V pekných priestoroch nájdeme onkologickú, stomatologickú, traumatologickú a ortopedickú ambulanciu. Operačné sály sú rozdelené podľa typu chirurgických zákrokov. Konkrétne sú prítomné tri sály pre zákroky vykonávané na kostiach, očiach a mäkkých tkanivách. Pre reprodukciu je vyčlenené samostatné oddelenie, kde sa nachádzajú dve operačné sály a tiež dva inkubátory. Samozrejmosťou súčasťou vybavenia je aj röntgen a ultrasonografický prístroj. Prítomný je aj laminárny box na prípravu liekov pre onkologických pacientov. Z organizačných vymožeností tu nájdete recepciu, ktorá je spoločná pre internú kliniku aj pre chirurgiu, samostatnú čakáreň pre psov a zvlášť pre mačky, 24 – hodinovú službu s lekárom, ktorý bude po 18.00 vždy prítomný v nemocnici. Nemocnica má uplatnený čierno – biely systém. Projekt bol financovaný z eurofondov cez operačný program ministerstva školstva.

Nemocnica je súčasťou medicínskeho univerzitného vedeckého parku v Košiciach (MediPark Košice) a hlavným partnerom, ktorý projekt realizoval je Univerzita Pavla Jozefa Šafárika spolu s Technickou univerzitou a Neurobiologickým ústavom SAV v Košiciach.

Táto nová budova v našom areáli je teda prínosom nie len pre zvieracích pacientov na celom Slovensku, ale aj pre univerzitu ako takú, a jej vzdelávanie. Kolektívu kolegov – veterinárnych lekárov pracujúcich v nemocnici, chceme tak popriať veľa dobrých študentov, vyliečených pacientov a spokojných majiteľov!

**Noema
Kmecová**



MILAN OSELSKÝ A ZDRUŽENIE PRIATEĽOV HERPETOFAUNY

Keď sa stretnete s ľuďmi zo Združenia priateľov herpetofauny, isto vás zaujmú svojou láskou k plazom i obojživelníkom. Dostanú vás napríklad opisom z historických zdrojov, kedy gazdovia viedli súdne spory o svoje užovky stromové. Áno, čítate dobre! Tieto až 1,5 m dlhé hady si udržiavali v košoch na povalách a taký had-gazda bol a dodnes je užitočným pomocníkom v boji proti hlodavcom na záhrade. Na profesionálne vedenom chovateľstve (alebo aj pestovaníu rastlín) sú úžasní práve tí ľudia, niekto by povedal, šialení zanietenci. Sú to poctiví a úprimne zapálení ľudia a svojím domácim hobby mnohokrát cenne prispievajú do vedy alebo sa angažujú v ochrane miestnej fauny... Ardo vám prináša zopár slov od tohto známeho košického herpetológa – amatéra.



Hneď na začiatok tak trochu zavádzajúca otázka, hlavne z taxonomického pohľadu... a najmä čo sa týka obojživelníkov. Koľko je na Slovensku druhov plazov a obojživelníkov? A ich výskyt, napríklad vrámci nadmorskej výšky? Pokiaľ sa nemýlim (a medzičasom sa neudiali novšie zmeny), momentálne máme na Slovensku 4 druhy užoviek, 1 vretenicu, 2 druhy slepúchov, 1 druh scinka, 4 druhy jašteríc, 1 druh korytnačky (aj keď máme min. 1 ďalší invazívny, *Trachemys*). Ďalej 6 druhov chvostnatých obojživelníkov (*Caudata* = mloky) a v neposlednom rade až 12 druhov žiab. Najvyššie sa zo slovenských plazov vyskytuje vretenica, s ktorou sa dá v Tatrách stretnúť až do výšky 2000m. n. m. Inak väčšina preferuje nadmorskú výšku od 100 do 600 m.n.m.

Ako je to s osvetou týkajúcou sa plazov? Pomohla vaša činnosť v priebehu existencie Združenia? Vidíte alebo zachytili ste nejaké zmeny v prístupe laikov k plazom?

Určite áno. Za dobu existencie Združenia, ktoré

práve tento rok oslavuje 10 rokov, sa nám podarilo usporiadať množstvo aktivít napr.:

V rokoch 2013-15 bol monitoring plazov a obojživelníkov na viac ako 200 lokalitách Slovenska. Robíme aj revitalizácie významných lokalít s výskytom vzácných druhov, napr Čabrad', Dobrá Voda atď.

Keďže vzdelanie a vzťah k prírode treba budovať od malička, podali sme doposiaľ desiatky vzdelávacích prednášok pre deti na školách vrámci celého Slovenska. Osvedčili sa aj plagáty a to na viac ako 3000 školách po celom Slovensku (2010). V 2016 dostalo plagáty všetkých 700 ZŠ západného Slovenska (2016)!

Viac ako 50x ročne naši členovia odchyťávajú „problémové“ plazy, napríklad hady alebo žaby zatúlané do domácností, ale aj nezodpovednými ľuďmi vyhodené a utečené exotické zvieratá.

Ochranu plazov propagujeme aj na predajných výstavách AkvaTera (Trnava, Trenčín, Košice, Bratislava) alebo rôznych spoločenských akciách. Aktívni sme aj v médiách, jednak publikovaním populárno-náučných článkov v médiách, ale navštevujeme aj rádia a opakovane sme robili rozhovory pre najpozeranejšie slovenské televízne stanice.

Aký je momentálny stav ochrany plazov a obojživelníkov na Slovensku? Kto pre ňu robí najviac a kto najviac ohrozuje tieto krásne a užitočné živočíchy?

Ochranu plazov sa vo všeobecnosti i špecializácii na Slovensku venuje len Združenie priateľov herpetofauny. Druhé známejšie združenie



Fauna Carpatica, sa zaoberá primárne ochranou Korytnačky močiarnnej. Tým sme s výpočtom mne známych združení skončili. Máme tu samozrejme pár jednotlivcov z radov ochranárov a štátnej správy, tí sú ale v drvivej menšine. Ak to veľmi zovšeobecním, štát kladie ochranu prírody stále na poslednú poličku v komore. Nie je to však len problém štátu. Kým obyčajní ľudia nebudú k ochrane prírody pristupovať zodpovedne a nevznikne tu dostatočný spoločenský tlak, ani štát, jeho správa a školstvo nebude k tomu pristupovať aktívnejšie.

Aký je momentálny stav populácií plazov/ obojživelníkov?

Na túto otázku odpoviem veľmi stručne a verím, že z odpovede bude ľahko vyvoditeľná odpoveď na otázku, či je ochrana plazov a obojživelníkov vôbec potrebná. Z 24 monitorovaných populácií druhov plazov a obojživelníkov za obdobie troch rokov, vzišli čísla jednoznačné: 5 druhov má zlý stav populácie, 16 nevyhovujúci a iba 3 druhy majú stav populácie označený ako dobrý.

Ktoré druhy sú najviac ohrozené, čím a prečo, a čo sa dá pre ich ochranu robiť?

Z našich plazov a obojživelníkov sú najviac ohrozené práve tie najmenej známe. Z obojživelníkov sú to krásne mloky, ktoré ohrozuje hlavne úbytok čistých a zdravých biotopov, konkrétne lesných potokov a kaluží. Z plazov je najohrozenejšia Krátkonôžka štihla a Korytnačka močiarna. Práve posledná menovaná sa prirodzene vyskytuje a rozmnožuje už možno len na jednej lokalite na Slovensku. O program aktívnej záchrany plazov sa snažíme už roky.

Čomu ste sa venoval a čomu sa venujete v poslednej dobe?

Od roku 2013-2015 som robil hlavne monitoring

druhov na východnom a strednom Slovensku kde som mapoval desiatky lokalít za účelom identifikácie a monitoringu vybraných druhov plazov a obojživelníkov. Taktiež sa mi podarilo publikovať postre o slovenských plazoch. Bolo to na medzinárodných veterinárnych konferenciách v Španielsku a v Košiciach, ale úspech mali aj na celosvetovom herpetologickom sympóziu v Kostarike.

No a keďže som sa začal viac venovať field herpetológii a planujem množstvo expedícií, začal som sa venovať aj výrobe a distribúcií herpetologických pomôcok na náš malý, ale hladný slovenský trh - háky, kliešte, odchyťové pomôcky a neskôr aj iné. Ak by niekto mal záujem, nájsť si ma vie na internete. Určite každému odporúčam navštíviť stránku nášho Združenia - www.plazyunas.sk, kde sú zaujímavé materiály k prehliadaniu.

Filip Repta

V dňoch 16. mája – 30. júna 2017 bude vo Východoslovenskom múzeu v Košiciach otvorená výstava „Sedím na vedení a je mi dobre“, kde sa okrem iného dozviete o tom, ako používanie elektriny človekom ovplyvňuje vtáctvo, prečo vtáky narážajú do vedení, aj to, ako sa to dá vyriešiť. Výstava je organizovaná v rámci projektu LIFE Energia, podporovaného Európskou komisiou prostredníctvom programu LIFE. Významným prínosom projektu je zlepšenie stavu prioritných druhov vtákov v trinástich projektových chránených vtáčích územiach, ktoré sú súčasťou siete Natura 2000. Hlavnou úlohou UVLF je poskytovať veterinárnu starostlivosť zraneným jedincom na klinike vtákov, exotických a voľne žijúcich zvierat a v zrekonštruovanej rehabilitačnej stanici v Rozhanovciach. Na realizácii projektu sa naša univerzita podieľa v partnerstve s organizáciami Ochrana dravcov na Slovensku, Východoslovenská distribučná, a.s., Západoslovenská distribučná, a.s. a Štátna ochrana prírody SR, s podporou Ministerstva životného prostredia SR, od septembra 2014 do decembra 2019. Všetky informácie o projekte nájdete na www.lifeenergia.sk a www.facebook.com/lifeenergia.sk.

REHABILITAČNÁ STANICA ROZHANOVCE

Rehabilitačná stanica Rozhanovce je prevádzkovaná Univerzitou veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach (UVLF). Stanica bola zrekonštruovaná v rámci projektu LIFE Energia tak, aby sa zabezpečili čo najlepšie podmienky pre záchranu zranených živočíchov. Hlavným cieľom stanice je poskytnutie špičkovej starostlivosti pre zákonom chránené živočíchy a následne, ak to okolnosti umožňujú, ich vypustenie do voľnej prírody. Stanica má k dispozícii 30 voliér. Môže prichýliť minimálne 30 zvieracích pacientov súčasne, najčastejšie ide o vtáky rôznych druhov.

Vyhradený poľovný revír UVL v Rozhanovciach vrátane samostatnej bažantnice bol zriadený výnosom Ministerstva poľnohospodárstva a lesného hospodárstva v Prahe 96 121-647/66-VH zo dňa 1.6.1966 o rozlohe cca 6000 ha. Lesný revír Makovica bol zriadený na základe výnosu Ministerstva poľnohospodárstva a výživy v Bratislave pod č. 1799/70 zo dňa 1.3.1970 o výmere 3000 ha. V rámci poľovných revírov ÚZ Rozhanovce obhospodaruje poľovný revír Bažantnica (farmový chov bažantov a jarabíc), poľovný revír Obora (chov danieliek a muflonov zveri) a poľovný revír Makovica (poľovný lesný revír so zameraním hlavne na chov jelenej, srnčej a diviacky zveri). Celková rozloha poľovných revírov je 6 158 ha, z toho Bažantnica má 3358 ha, Obora má 500 ha a Makovica má 2300 ha. Priekopnícku prácu vykonalo ÚZ Rozhanovce pri zavedení a zabezpečovaní farmového chovu jarabice poľnej. Bolo potrebné vybudovať všetky chovné a odchovné zariadenia, odskúšať vhodnú technológiu chovu, odskúšať optimálne krmné zmesi a rešpektovať etologické zvláštnosti a odlišnosti správania sa jarabice poľnej pri chove v zajatí. Umelý chov tejto zveri je veľmi náročný a výsledky môžu ovplyvniť rôzne faktory ako chorobnosť, kvalita krmných zmesí, stres, množstvo odchovných zariadení, prípadne predátori. Chov raticovej zveri vo zvernici a v lesnom revíri Makovica je v poslednom období pod zvýšeným antropickým vplyvom (zvýšená ťažba dreva, pytláctvo, turistika a zber lesných plodín), ktoré spôsobujú, že zver nemá v revíri pokoj a je narušovaný jej prirodzený pohyb a stanovišťa, ako aj kvalita ruje. ÚZ venuje veľkú pozornosť výstavbe krmných a poľovných



zariadení, prikrmovaniu v zimnom období a ochrane revíru, ale aj tak nie je možné zabrániť pytláctvu v tomto revíri. Vo zvernici Obora je chovaná danielka a muflonka zver. Vývoj zvernice, chovateľské zameranie a odborná orientácia prešli od postavenia zvernice veľmi zložitým a nie stále správnym smerom. Prvá zver bola dovezená v roku 1968 z horších ekologických podmienok v ČR. Až po roku 1973 bola importovaná kvalitná zver z Maďarska. Chov chránených druhov živočíchov bol zameraný na chov Sokola rároha (*Falco cherrug*) a Sokola sťahovavého (*Falco peregrinus*), ktorý bol zriadený v roku 1991. Tento umelý chov bol zatiaľ jediným chovom schváleným Ministerstvom životného prostredia SR v Bratislave. Tieto dravce boli odchovávané

pre biologickú ochranu letísk (Sokol sťahovavý) a pre reintrodukciiu do pôvodných biotopov (Sokol rároh). Tento chov bol spoločným pracoviskom s Vojenským výskumným veterinárnym a doškoľovacím ústavom v Košiciach. Po ukončení činnosti VVDVU v roku 2004 zanikol aj tento umelý chov sokolov. Pracovníci ÚZ sú zapojení aj do výchovno-vzdelávacieho procesu študentov UVL v Košiciach v rámci rôznych študijných predmetov. Absolvujú s nimi vybrané prednášky a cvičenia. Mnohé cvičenia sa uskutočňujú priamo na ÚZ, kde sa študenti oboznamujú s formami a novými technológiami chovu jednotlivých druhov poľovnej zveri a vykonávajú tu niektoré úkony zdravotno-preventívneho charakteru. Počas existencie ÚZ stovky študentov absolvovali praktické skúšky z poľovníctva a získali vysvedčenie o skúške, ktoré ich oprávňuje byť držiteľmi poľovníckeho lístka. Na ÚZ vykonávajú prax aj študenti a žiaci stredných odborných škôl s chovateľským a lesníckym zameraním. ÚZ má vybudované potrebné priestory pre experimentálne pokusy a v spolupráci s ostatnými organizáciami vykonáva testovanie nových liečiv, chemických prípravkov na ochranu rastlín a ďalších preparátov. Dlhoročná spolupráca s Výskumným ústavom pre biofaktory a veterinárne liečivá v Jílove u Prahy existovala pri vývoji minerálnych vitamínových

doplnkov pre bažantov a zmesí pre chov jarabíc. Úzka je spolupráca s orgánmi a organizáciami Slovenského poľovníckeho zväzu, s Minis-



terstvom životného prostredia SR a orgánmi ochrany prírody pri zachovaní genofondu ohrozených vzácných druhov živočíchov. Na ÚZ v spolupráci s ochranou prírody bola zriadená záchranná a rehabilitačná stanica prvej pomoci pre chránené druhy živočíchov, kde im je poskytovaná všestranná odborná a zdravotná starostlivosť a vybudované bolo záchytne centrum pre zhabané druhy živočíchov. Toto centrum plní úlohu akútneho umiestnenia exotických vtákov pri nelegálnom prevoze cez hranice EÚ.

Novozreňovaná stanica bola opätovne otvorená 9.12.2015. Je to najväčšia rehabilitačná stanica v Košickom kraji.

Eugénia Svobodová

Zdroj: internet

ZÁCHRANARKA KONSKÝCH DUŠÍ

V samom srdci Európy, v čarokrásnej prírode v okolí Banskej Bystrice, na vrcholku kopca stojí koliba okolo ktorej pobežuje viac ako tridsať koní najrôznejšieho veku. Nie, takto nezačína žiadna rozprávka ale skutočný a naozaj zaujímavý príbeh našej šikovnej študentky – Mišky Dvorovenkovej.

Ak mi ešte raz niekto bude tvrdiť, že popri veterine sa nenájde čas na nič, určite mu dám prečítať tento článok, článok o Miške s neposlušnými svetlými kučerami, pokojom v očiach, Miške – výbornej podnikateľke, Miške – milovníčke koní, Miške – šikovnej a úspešnej študentke všeobecného veterinárskeho lekárstva, Miške študujúcej už tretiu vysokú školu a napokon Miške – záchranárke. A práve posledná tvár a teda Miška v podobe záchranárky koní ma zaujala najviac. Kolibu dokázala premeniť na

nezvyčajnú záchrannú stanicu, kde pomáhajú zanedbaným alebo týraným koňom. Ako sama hovorí najväčším problémom dnešného sveta je ľahostajnosť. „Problémom je, že dobrí ľudia nekonajú – preto ak ľudiavidia čo i len náznak týrania alebo zanedbania, mali by ihneď kontaktovať príslušné orgány ako napríklad: ŠVPS SR, políciu alebo priamo mňa na Facebooku (Michaela Dvorovenková) prípadne stránku, ktorú máme s pár nadšencami – POMOC PRE KONE V NÚDZI“. Michaela sa spolu s trénermi,



chovateľmi, právnikmi a veterinármi sa vždy snaží ľudom, ktorí ich kontaktujú pomôcť a poradiť ako ďalej postupovať, riešia záležitosti spojené s ohlásením týrania, úradnými vecami, vyjednáváním s nezodpovednými majiteľmi a napokon sa venujú aj samotnému ošetrovaniu týraných koní. „Často krát ošetrojeme žalostné stavy nielen fyzické ale aj psychické. Z väčšej časti sú psychické problémy oveľa závažnejšie a tak veľkú časť našej práce zaberá nie len vyliečenie zvierat z patologických fyzických stavov ale aj vrátenie zvieratám dôvery v človeka a ochotu znova s ním spolupracovať, čo je pri koňoch rovnako dôležité ako zložité. Agresívny alebo plachý kôň je časovanou bombou na zranenie seba a celého okolia, čo predstavuje pri jeho váhe a pomerne živom a rýchlom temperamente, veľmi vážny problém.“ Po úplnom zotavení hľadajú koňom nový domov, niekedy žiaľ prichádzajú vo veľmi zlých stavoch a ako hovorí sama Miška, niekedy je pre nich útechou len fakt, že ich snaha nebola márna pretože dokázali koníkom pomôcť dôstojne a humánne ukončiť utrpenie. Okrem veterinárnej medicíny sa Micheala zaoberá aj hipológiou, z ktorej má aj odborné vzdelanie, ktoré jej umožňuje pomáhať nielen s láskou ale aj patričnou odbornosťou. Michaela si minulý semester dokonca našla pri všetkých svojich povinnostiach čas aj na malú zmenu prostredia a univerzitu v Košiciach vymenila za Brno v rámci projektu Erasmus. „V Brne som bola naozaj veľmi spokojná – možnosti, vybavenie, odbornosť sú na klinike koní univerzity takmer neobmedzené. Bola to výborná skúsenosť a ak bude opäť možnosť rada si to zopakujem znovu. Za najväčšie plus považujem množstvo pacientov

na klinike a teda konečne praktické skúsenosti podporené výborným technickým zázemím.“ A čo plány do budúcnosti? Stále v nich Miška chce pokračovať v kariére záchranárky? „Po škole sa ďalej plánujem venovať koňom, na ktoré sa chcem špecializovať. Dúfam však, že budem mať aj viac času na dobudovanie centra pre pomoc týmto zvieratám. Viac sa venovať rehabilitácii, výcviku, pomoci a klinike. Momentálne mám aj veľa záujemcov o prax u nás, preto plánujem v budúcnosti uskutočňovať akési pobyty pre tých, ktorí budú mať záujem o zdokonaľovanie sa v tejto problematike. Dúfam, že sa mi podarí pomôcť ľudom robiť prácu s koňmi lepšie, jednoduchšie, profesionálnejšie, korektnejšie a teda pre spokojnosť všetkých strán – koní, ich majiteľov a aj nám. Hlavným cieľom je zlepšiť život a úroveň chovu a ošetrovania tým štvornohým potvorkám, ktoré tak milujem a ktoré si zaslúžia žiť dôstojne a ušľachtilo, rovnako ako dôstojné a ušľachtilé zvieratá sú oni sami“.

Tereza Pešulová



ZÁCHRANNÁ STANICA PRE ZRANENÉ ŽIVOČÍCHY ZÁZRIVÁ

Čo robiť pri nájdení poraneného vtáka alebo nesamostatných mláďat. Zachrániť poraneného živočícha, alebo vypadnuté mláďa je pomerne náročnou úlohou. Toto všetko a mnoho viac by ste mali vedieť. Pomôcť s tým vám vie záchranná stanica Zázrivá.



Záchranná stanica Zázrivá je určená na záchranu poranených a opustených zvierat. Pomáhajú im v liečení, rehabilitácii, prípravou na vypúšťanie a návrat do prírody, kde môžu prežiť plnohodnotný život v zdraví.

Funguje už od roku 2001. Odvtedy prešlo pomedzi ruky zamestnancov, pomocníkov a dobrovoľníkov už vyše 400 živočíchov. Medzi nimi vyše 20 druhov vtákov, 7 druhov cicavcov, 3 druhy obojživelníkov a 2 druhy plazov.

Stanica ponúka aj rôzne kurzy a prednášky, čím sa snažia pomoc tým, ktorí majú snahu zachrániť zraneného živočícha, alebo opustené mláďa, poradiť im čo robiť, na koho sa obrátiť. Táto možnosť je prístupná už od roku 2009. Za rok ju navštívilo vyše 3000 návštevníkov nielen zo Slovenska.

Záchrana zraneného zvieratka častokrát závisí od nášho prístupu k nim. Preto je potrebné poznať základné zásady, ako v týchto prípadoch postupovať, prípadne sa poradiť s odborníkmi. Prvým signálom,

že ste našli poranené zvieratko, je jeho neprirodzené správanie, strata prirodzenej správania, plachosť, znížené únikové reakcie, neprirodzené držanie tela, ovísanie krídla, viditeľné zranenia.

Treba mať na pamäti, že aj pomoc zvieratku, ktoré máte v opatere, kým sa nevyzdravie je obmedzená časom pobytu u vás. Môžu na neho čakať hladné mláďatá. Čím skôr kontaktujeme odborníkov, tým je väčšia a rýchlejšia šanca na jeho záchranu a následné vypustenie do

prírody za jeho kamarátmi.

Čo by ste teda mali vedieť?

Poranené vtáčiky odchyťavame do ľahkej prikrývky, deky, väčšej handry, no nikdy nie do igelitu, umiestnime do primerane veľkej papierovej krabice, do ktorej vyrežeme otvory na prístup vzduchu a umiestnime v kludnej tmavej miestnosti. Robíme to preto, aby sa zvieratko cítilo pohodlne a aby mal menší prístup





k pohybu. Pohyb by mu totiž mohol zhoršiť jeho stav. Takto postupujeme aj pri iných zvieratách. V prípadoch zlomenín je vhodné poškodenú končatinu uložiť do prirodzenej polohy a fixovať ju pomocou obväzu, alebo zabalením do pruhu látky. Ak sa bojíte alebo ste si nie istý, či to budete robiť správny spôsobom, počkajte radšej na vopred zavolaného odborníka.

Tiež je dôležité, čo dávate zranenému zvieratku jesť či piť. Každé zviera papá rôznu potravu. Dokonca zvieratká, ktoré sú slabé, nedokážu úplne stráviť potravu, pretože nemajú dostatok vody a energie. Dravcom a sovám podávame výlučne surové mäso - hydinu, nikdy nie bravčovinu, príliš studené alebo tepelne upravené mäso.

Pri náleze mláďat môže ísť o situáciu krátkodobého odlúčenia sa od ostatných členov. Takto sa správajú napríklad mladé sovy a sokoly myšiare aj keď sú slabé a nesamostatné. Potom sa im snažíme pomôcť, ale pri poskytnutí neodbornej pomoci im skôr ublížime. Ak nájdete mláďa na zemi, stačí ho vyložiť na konár, alebo iné miesto mimo dosahu psov a z väčšej vzdialenosti sledovať. Až v prípade, že dlhšiu dobu nepozorujete na blízkú rodičov, je potrebné mláďa zobrať.

A takto sa zachraňovalo...

Prednedávnom sa podarilo úspešne vypustiť bociana na slobodu po tom, čo sa rozhodol prezimovať v tejto stanici. Ďalšie úspešné vypustenie absolvovala labuť, ktorá bola po náraze neschopná samostatného pohybu.

K zaujímavým prípadom, s ktorými sa stretávajú ľudia zo záchranej stanici Zázrivá, patrí aj sova lesná, ktorá si pomýlila komín s dutinou stromu

a vliezla do priestorov chaty. Našťastie jej zdravotný stav nevyžadoval ďalšiu starostlivosť, preto ju mohli hneď na mieste vypustiť.

Táto zima si vyžiadala aj iné prípady. Jedným z nich je aj samica sokola myšiara, ktorá bola nájdená s poraneným krídlom v Liptovských Revúcach a vďaka dobrým ľuďom sa dostala do tejto stanice a mohla jej byť tak poskytnutá adekvátne pomoc. Čo sa jej mohla stať je rôzne. Napríklad poranenie elektrickým prúdom.

Alebo labuť, ktorá sa zachytila o šnúru s vysokým napätím.

Jedným z nádherných orlov bola orlica Zoja. Pre zranenia po streľbe sa už nemohla vrátiť do voľnej prírody. Päť rokov žila v Záchranej stanici v Zázrivej, kde mladým orlíčatám nahrádzala matku. Zoja sa tak stala súčasťou unikátneho projektu „Návrat orla skalného do České republiky“.

Starostlivosť a priateľský prístup tu našlo už mnoho zvieratiek po náraze autom, poranení elektrickým prúdom, podvyživené či podchladené jedince. Tiež sa pomáha s prikrmovaním zvieratiek počas zimy. Postavili sa rôzne krmítka, ktoré navštevujú rozličné druhy zvierat.

Preto ak by ste našli zvieratko, ktorému by ste chceli pomôcť alebo by potrebovali odbornú radu, ako mu viete pomôcť vy sami, stačí zavolať na telefónne číslo 0903 504 470.

A ak by ste mali záujem urobiť si menší výlet s rodinou či kamarátmi, v ponuke je Náučný chodník dlhý 2 km. Pozostáva z 8 stanovísk, na ktorých sa môžete oboznámiť so zaujímavými témami, ako je napríklad živočíchy a rastliny žijúce v okolí, či Národný park Malá Fatra. Táto trasa sa dá úspešne absolvovať pešo alebo bicyklami. Začína sa pri vstupe do tejto záchranej stanici, potom postupujete popri kapličke vľavo hore a spoznávajte krásy prírody. V polovičke trasy sa nachádza miesto na odpočinok. Úspešným zdolaním je opäť začiatok vašej cesty, stanica Zázrivá. Tu sa môžete prejsť areálom, kde sa nachádzajú rôzne druhy rastlín, drevín, mokradné jazierko a vtáčie búdky.

Scarlett Marešová

MONITORING A ZÁCHRANA NETOPIEROV

Gacek, špirháč, trulelek, netopier. Ten drobný lietajúci cicavec, kultové zviera ktoré od nepamäti v človeku vzbudzuje zmiešané pocity. Všetci ho poznáme z obrázkov, ale málokto z nás mohol netopiera vidieť alebo držať v ruke aj naživo. Teda až na Ľuba! MVDr. Ľuboš Korytár, PhD., sa netopierom začal venovať počas svojej diplomovej práce ako štvrták na UVLF. Pôvodne sa jednalo o odchyt netopierov do sietí na vhodných lokalitách, za účelom výskumu lyssavírusov, neskôr to vyústilo do dobrovoľnej záchrany zaletených jedincov. Takže téma, ktorá v Ardovi venovanom záchrane ohrozených zvierat nesmie chýbať!



Mohol by si nám najprv netopiere predstaviť? Ako vyzerá taký rok v živote netopiera?

Ich aktivita sa už od začiatku roka, teda od prebudenia z hibernácie, veľmi silno odvíja od výskytu a aktivity nočného lietajúceho hmyzu. Aj vďaka tomuto faktoru je ich odchyt trochu nevyspytateľný. Najviac letov a loviacich aktivít, tzv. rojení, podnikajú počas nocí, kedy sa rojí a vyskytuje aj lietajúci hmyz. Hmyz je zase prirodzene ovplyvnený počasím, hlavne atmosférickým tlakom. Nielen pre vtáky platí „bude pršať, lastovičky lovia muchy pri zemi“

Ako to funguje s ich kolóniami? Tvoria netopiere rodiny, alebo ako to mám vlastne chápať...?

Rodiny určite nie, samce všetkých našich druhov sú počas sezóny solitérne a žijú samotársky, alebo v skupinách po niekoľkých jedincoch. Počas roka obývajú rôzne prírodné aj umelé dutiny, radi príjmu aj špeciálnu hniezdnu búdku. Samice sa zvyknú zdržovať v mnohopočetných kolóniách, tzv. agregáciách. Takéto spoločenstvo má pach zložený z pachu jednotlivcov. Každý netopier, podobne ako mnohé iné malé hmyzožravce, má vlastný výrazný smradík, udržiava si ho

potieraním vlastného moču po tele.

A ich rozmnožovanie?

Netopiere sa pária na jeseň ale samice zadržávajú spermie až do jari, kedy dochádza k vlastnej koncepcii. Jediný druh- Lietavec sťahovavý, má latentnú graviditu (gravídna samica zadrží plod od jesene do jari). Samce i samice s ich agregáciami obývajú počas roka teritórium istej veľkosti. Dokonale ho poznajú, netopiere majú vynikajúcu priestorovú pamäť. Je to veľká výhoda oproti iným hmyzožravcom a vlastne evolučná nutnosť pre ich dlhovekosť (Myotis sp. až 30 rokov!). Avšak práve preto majú malé vrhy. To sa v dnešnej kultúrnej krajine (=ekologickej púšti) ukazuje ako slabina. Na tomto teritóriu sa musí nachádzať viacero vhodných úkrytov, tzv. lokalít a zdrojov hmyzu. Pobyt agregácie na konkrétnej lokalite sa odvíja práve od výskytu hmyzu. Samice doslova stopujú hmyz. Laktácia a odchov mláďat je u netopierov ako malých hmyzožravcov s rýchlym metabolizmom veľmi zaťažujúca vec! Preto, ak sa zmení mikroklima v momentálnom úkryte, môže to mať zlé následky vedúce k urýchlenému presťahovaniu kolónie. Napríklad do opustenej budovy alebo sídliskového bytu. K tomu sa ešte dostaneme...

Vedia lietať, dožívajú sa vysokého veku, ovládajú echolokáciu... Je ešte niečo zaujímavého na netopieroch?

Určite ich pamäť, ktorá je skutočne obdivuhodná! Niektoré okružkované jedince každoročne nachádzame zimovať v rovnakej jaskyni na rovnakom kvapli. Ako keby mali vlastné obľúbené miesto. Aj pri pohľade na kolóniu visiacu na strope jaskyne, ono to vyzerá, že sú na sebe navzájom natlačení horšie než študenti v F-ku na otváracej... Popravde má každý jedinec

svoj vlastný osobný priestor. Ak mu doň niekto vpadne, obráni si ho ostrými zubkami.

Koľko je druhov netopierov na Slovensku? A ako sa navzájom odlišujú?

Momentálne máme na Slovensku zaznamenaný výskyt 28 druhov. Rozdiel je už vo veľkosti – napríklad Raniak obrovský s rozpätím do 45cm je oproti Večernici hvízdavej (rozpätie <24cm, váha <6g) vyslovený obor. Okrem vzhľadu sa dajú odlíšiť aj vďaka rôznym letovým dráham. Jednotlivé druhy vyhládávajú rôzne typy krajiny a ich let a dráha letu sa môžu veľmi odlišovať. Netopier veľký alebo N. ostrouchý lietajú nízko nad zemou a zmocňujú sa ich obľúbenej potravy v podobe veľkých pavúkov, chrobákov (bystrušiek) a motýľov. Väčšie Raniaky zase lietajú rýchlo a vo veľkých výškach aj nad otvorenou krajinou, ich echolokáciu môžeme počuť aj s naším sluchom. Večernice lietajú rady v parkoch a sadoch, majú rýchly akrobatický let v korunách stromov.

A čo echolokácia?

Áno, totiž aj navzájom vzhľadovo podobné druhy sa vždy odlišujú svojou echolokáciou. Každý druh pre svoju orientáciu využíva vlastnú frekvenciu (orientačne 20-60 kHz). Vďaka nej sa navzájom nerušia a aj my ich vieme určiť bez odchytu alebo iného stresujúceho zásahu. Pomáhame si tak aj vo viacerých agregáciách. Vtedy viacero druhov zvykne využívať jedno hniezdisko naraz. Na Slovensku sme našli napríklad Večernicu Laečovú, dlho nerozlišovanú od veľmi podobnej Večernice malej. Oba druhy zdieľali rovnaký úkryt, Večernica Laečova sa ale prezradila odlišnou frekvenciou. Ďalej nachádzame Netopiera obyčajného s Netopierom brvitým a N. ostrouchým...

Ako, kde netopiere najčastejšie odchyťávaš? Do čoho sa netopiere lovía?

Musím poznamenať že samotný odchyt nám schvaľuje Štátna ochrana prírody. Schvália hlavne typové druhy, zaujímavé z epizootologického hľadiska. Lovíme ich, prirodzene, v noci, do sietí. Siete do otvorenej krajiny do letových dráh spoločných pre čo najviac druhov, alebo pred výlety z úkrytov. Takto uloviť počas noci na dobrej lokalite povedzme 2-4 kusky je celkom šťastie...

Na odchyt sa používajú špeciálne siete a harfy. Zachytený jedinec začne „kričať“ a zvoláva

ostatné netopiere v okolí. Takže keď sa chyťí jeden, ostatné jedince letiace v danej letovej dráhe sa pravdepodobne onedlho chytia tiež. Ale zase tak dlho si tam lapeného netopiera nemôžeš dovoliť nechať, pretože netopiere sa oproti vtákom v sieti i pri manipulácii aktívne bránia a vláknami siete sa vedú rýchlo prehrýzť. Ornitologická alebo chiropterologická sieť nie je lacná záležitosť...

Počul som správne, harfy?

Sú to špeciálne rámy na odchyt. Harfy sú už o niečo pohodlnejšie aj pre nás, aj pre netopiere. Harfa je rám, od veľkosti malého obrazu do niekoľkých metrov, na ktorom sú zvislo napnuté nylonové lanká. Tieto netopiera zastavia v lete a zvezie sa dole do nastaveného vreca. Aj tu je oproti vtákom rozdiel, pretože lapený netopier sa upokojí a neublíži sebe ani rovnako veľkému kolegovi, zatiaľ čo napr. sýkorky alebo stehlíky si v obrannom amoku vedú navzájom vyďobať oči. Jedince padnuté do vreca oddeľujeme do plastových prepravných boxov na menšie skupinky alebo jednotlivo. Potom sa im spravia odbery a netopiere sa vypustia naspäť na slobodu.

Nejaké triky a tipy k úspešnému lovu?

Na odchyt sú najvhodnejšie teplé letné noci, najsamlepšia je rada suchých dní až týždňov bez dažďa. Počas nich totiž netopiere hromadne navštevujú vodné nádrže, toky, lesné mláky... Vtedy vieš odchytiť až 10 jedincov, čo už je pekný úspech. Z týchto čísiel je vidno, že odchyt netopierov je teda riadne nevyspytateľný, v porovnaní s drobnými vtákmi sú netopiere akási lotéria. Ale stále platí a bude platiť že najviac jedincov sa chyťí do harfy nastavenej vo výlete z úkrytu. Aj z epizootologického hľadiska je preto vhodné sa zamerať na takéto lokality a mnohopočetné kolónie. Najbohatšími úkrytmí sú kostolné veže, povaly domov a iné veľké prístupné dutiny. A určite sa neoplatí ísť loviť počas pribúdajúceho mesiaca až splnu! Vtedy ani veľa netopierov nelieta, dávajú na mesačnej oblohe absolútnu prednosť ich predátorom, sovám.

Netopierom si sa ale venoval aj ako ich záchranár, nemá pravdu?

Keď som začal robiť odchty netopierov a odbery krvi pre svoju diplomovku, začal som

sa venovať aj monitoringu letných lokalít a zimovísk v mestách. Raniaky s úbytkom starých stromov v lesoch a teda prirodzených dutín s úspechom presídlili do panelákov. V lesoch sa im dá pomôcť veľkými búdkami, zmestí sa do nich aj celá agregácia o stovkách jedincov. V meste je nezateplený panelák s jeho štrbinami v paneloch a pod strechou ideálnym úkrytom a zimoviskom. To ale často nebýva v súlade so zatepľovaním a rekonštrukciou týchto budov. A tak vznikajú problémy, pretože agregácia náhle príde o svoj úkryt, musí ho urýchlene opustiť a usadiť sa napríklad za nábytkom na niekoho balkóne. Pri neznalosti dochádza aj k zabudovaniu jedincov do zateplenia... Osamotené jedince sa dajú nájsť aj na chodbách bytoviek alebo vo vetracích šachtách, pretože hlavne počas zimy sa netopiere sťahujú hlbšie do budov a prenikajú vetracími šachtami a inými otvormi do väčších priestorov. Ďalší problém vzniká pri vletení mladého jedinca do okna. Deje sa tak pri presune do iného úkrytu alebo v jeseni na zimovisko. Ako som spomínal, stratený a zmätený netopier zvolá svojich druhov. Čistý príklad- rodina zo sídliska KVP si odíde na dovolenku. Okno v obývačke zastreté, ponechané „na vetračku“. Zaletí sem jeden mladý neskúsený, tzv. vzletný jedinec a postupne zvolá časť, ak nie celú migrujúcu kolóniu. Nič netušiaci dovolenkári sa vrátia a nájdu steny a zariadenie ozdobené guánom (netopierim trusom)... No hotové potešenie, a nie len pre tú rodinu.

Keď som sa záchranám venoval aktívne, ešte ako študent našej Univerzity, mával som za týždeň až 15 výjazdov! Neskôr ale prišli manželské povinnosti. Aj telefonáty počas Troch kráľov a potom zimovanie tých 30 Rajniakov hrdzavých v našej chladničke ma presvedčilo o tom, že v tejto činnosti skôr nemôžem pokračovať, jednoducho som ich pre iné priority už nestíhal...

Čo mám spraviť ak nájdem netopiera v parku a v zime?

Pokiaľ nie sú teploty pod nulou a netopier sa ozýva, reaguje na naše pohyby cvakaním zubov, výstražným ozývaním a útekem, zrejme je v poriadku. Najlepšie je ho preto vyložiť na najbližší strom alebo chránené vyvýšené miesto. Mal by odletieť. Nájdenný jedinec ale býva v mnohých prípadoch dehydrovaný. Preto mu v

izbovej teplote a pokoji ponúkneme prevlhnutú servítku, z ktorej si zlíže potrebné množstvo vody. Môžeme ho s pinzetou nakrmiť. Ak je v poriadku a zdravý, zožerie toho veľa, ako krmivo sú najlepšie múčne červy, zofobásky a cvrčky. Netopiera potom vypustíme na mieste jeho nálezu pri vhodnej teplote, najlepšie 10°C+, v princípe vtedy, keď je vonkajšia teplota nad nulou. Keď sa mi dostala do rúk spomínaná skupina Raniakov, bola tuhá zima, takže som ich držal v chladničke pri ca 10-6°C, raz za týždeň prebúdzať a krmil, a takto až do vypustenia kým nebolo teplejšie. Mohol som ich nechať aj v pivnici, pri 10-15°C, ale toľko ich každý večer nakrmiť bolo nad moje vtedajšie možnosti...

Musel si po náleze aj niečo oznámiť štátnej ochrane prírody?

Každý nález sa nahlásil na Ministerstvo živ. prostredia a mojou povinnosťou ako záchranára bolo držať ho čo najkratší čas do bezprostredného vypustenia. To platí v zásade pre každého, kto nájde zdravého jedinca. Osobitnú kategóriu tvorili hendikepy, netopiere s trvalými následkami. V prírode neprežili skrz traumatickú perforáciu lietacej blany (patagium) alebo fraktúru zápästných kostí. O hendikepy sa treba starať doživotne a každý večer, je to časovo a finančne náročné. Na chov sa musí vybaviť výnimka z ministerstva. Má ju niekoľko ľudí v republike. Sú to napríklad členovia Spoločnosti pre ochranu netopierov, (o.s. SON). Celkovo sa netopiermi a ich monitoringom zaoberá asi 50 ľudí okolo tejto mimovládky, i keď samotných záchranárov je menej. Záchrana netopierov je dobrovoľná činnosť a o nejakom pokrývaní nákladov zo strany štátu bohužiaľ nie je reč. Niečo by sa ale mohlo riešiť, veď ako ochranári a veterinári to vnímame pri práci s viacerými skupinami chránených a vzácných druhov zvierat.

Áno, to je pravda a možno aj dobrý podnet pre našich študentov. Netopiere sú naozaj zaujímavé a verím že sa naši čitatelia dozvedeli opäť niečo nové. Viac zaujímavých informácií sa môžu dozvedieť aj na stránke www.netopiere.sk! Ďakujem ti za rozhovor a prajem veľa zdaru v praxi i živote.

Filip Repta

AKO NA JARNÚ ÚNAVU

Poznáme to všetci, vonku sa oteplilo, je krásne počasie a my sme tak unavení a malátni, že si prosto musíme zdriemnuť, aby sme dokázali byť ešte do večera aspoň trochu produktívni. Je možné tento neprijemný problém odstrániť? A prečo nás vlastne trápí?



Celú zimu je naše telo vystavené mrazu, nedostatku vitamínov, slnečného svetla a akoby toho nebolo málo, sme menej aktívni a vírusy, či baktérie na nás číhajú z každého rohu. Takáto záťaž pre organizmus je skutočne nemalá a keď sa konečne oteplí a zasvieti slniečko, organizmus nevie, čo skôr robiť. Ale od toho sme tu aj my -farmaceuti- aby sme poradili, ako sa vysporiadať s jarnou únavou.

Telesná aktivita

Jedna z možností, ktorá predpokladá istú dávku sebazaprenia, je behanie alebo cvičenie v prírode. Vďaka pohybu opäť rozprúdime lymfu, srdiečko sa poteší novému rytmu a zlepšime si telesnú kondíciu. Úplne však postačí aj pol hodinová až hodinová prechádzka v parku, alebo jóga. A nezabudnime hlavne na posilnenie pitného režimu, voda z nás doslova vyplaví všetky jedy, ktoré sa v tele nahromadili počas zimného posedávania.

Ruža šípková – *Rosa canina*, *rosaceae*

Fructus rosae je bohatý na zloženie vitamínov a flavonoidov, plody majú teda rôznorodé účinky. Vďaka kyseline L-askorbovej (vitamín C) je šípkový čaj skvelým prostriedkom, ako si doplniť stratené vitamíny po dlhej zime. Vnútorne sa droga používa vo forme záparu. Dve polievkové lyžice šípkovej drviny sa zalejú horúcou (nie vriacou) vodou a nechajú sa lúhovať 10-15 minút. Aby sme predišli rozpadávaniu vitamínu C, treba vypíť čaj hneď po jeho príprave, kým je ešte

teplý. Pre fajšmekrov uvádzame aj recept na šípkové víno! Pripravuje sa z 500g rozdrvených suchých šípkov, 500g cukru a 5l vody. Zmes sa postaví do tepla na 6 dní a získaná kvapalina sa vypije, povedzme, hneď.

Valeriána lekárska – *Valeriana officinalis*, *valerianaceae*

Droga obsahuje nie len špecificky voňavý éterický olej, ale aj kyselinu izovalérovú, kamfén, seskvinterpény, cholín a glykozidy. Koreň je bohatý aj na sacharidy vo forme škrobu a živice. Valeriánu vám odporúčame hlavne po „poskúškovom syndróme“ na upokojujúci spánok, pri únave a neurózach. Valeriána je tiež skvelý prostriedok na kŕče hladkého svalstva a účinkuje pri žalúdočných a črevných ťažkostiach nervového pôvodu. Drogu užívame vo forme záparu a to tak, že sa dve čajové lyžičky koreňa zalejú 200ml vriacej vody. Zápar sa nechá vylúhovať hodinu.

Lipa veľkolistá – *Tilia platyphyllos*, *tiliaceae*

Voňavá lipa je doslova liek pre telo i dušu. Len posedenie v horúcom letnom dni pod týmto čarovným stromom zabezpečí príjemnú vôňu, svieži vzduch a odpočinok. V tomto období, keď ešte nie je vykvitnutá, si môžeme pomôcť aj sušenými kvetmi v podobe drogy. Lipový kvet obsahuje okrem éterických olejov aj slizovité látky, triesloviny a flavonoidy, tilirozid, kyselinu chlorogénovú, kávovú a hlavne náš obľúbený vitamín C. Vďaka svojmu zloženiu je skvelým prostriedkom aj pri liečbe jarných neduhov, rôznych prechladnutí a chrípok. Lipový kvet užívame vo forme záparu tak, že sa dve až tri čajové lyžičky zalejú 250ml vriacej vody a nechá sa vylúhovať 20 minút. Zápar sa pije naraz, čo najteplejší. Vhodný je tiež kúpeľ z kvetov lipy, ktorý má blahodarné účinky pri neurózach rôzneho pôvodu.

Dávid Ferko

IVSA VO VARŠAVE

V dňoch 5.3 až 11.3. 2017 sme sa zúčastnili na výmene vo Varšave.



V dňoch 5.3 až 11.3. 2017 sme sa zúčastnili na výmene vo Varšave. Po celom dni cestovania nás večerná Varšava privítala príjemným počasím a výhľadom na najznámejšiu budovu Varšavy, Palác Kultúry. Po ubytovaní a večery sme si ešte vybehli na pivo do centra mesta.

Celý pondelok nás sprevádzalo zamračené a upršané počasie, no prehliadku starého mesta sme si napriek tomu celkom užili, za čo môžeme byť vďační hlavne skvelému sprievodcovi. Potom sme sa premiestnili do reštaurácie, kde sme mali možnosť ochutnať tradičné poľské pirohy, ktoré boli plnené naozaj čímkoľvek. Po výbornom obede sme mali chvíľku času na pobehanie obchodov a následne sme sa presunuli do Paláca Kultúry. Mali by ste vidieť ten nádherný výhľad na celé mesto. Po takomto krásnom dni a krátkom oddychu sme sa vybrali na pivo a spoznávať nočné veľkomesto.

V utorok sme celé predobedie strávili lezením, každý sa neskutočne zabavil. Na obed sme išli do malej príjemnej pizzerie v meste. Každý už bol unavený a tak sme sa presunuli do čokoládovne, kde si každý objednal podľa chuti a takisto nakúpil aj domov. Po tomto sme mali čas na dlhší oddych, ktorý sme všetci aj patrične využili. Večer sa zase niesol v znamení piva.

V stredu sme mali celodenný výlet do Puławy. Navštívili sme tu Biowet. Porozprávali nám všetko o procese výroby liekov, ktorý sme mali možnosť aj vidieť. Následne sme sa presunuli do Veterinárneho Inštitútu. Tu sme si vypočuli niekoľko veľmi zaujímavých prednášok týkajúcich sa výskumov, ktoré tam prebiehajú, napr. Aviárna influenza. Potom sme mali stručnú prehliadku pracovísk. Na obed sme boli v malom, ale krásnom mestečku Kazimierz Dolny.

Prešli sme si ho celý a nakoniec spravili fotku s mestským maskotom kohútom. Po príchode sme zamierili do autentického študentského baru pri univerzitných internátoch.

Štvrtok sa niesol v znamení prednášok a workshopov. Hneď ráno sme mali CT psíka s Dr. Joanna Bonecka. Nasledovala prednáška o Johnovej chorobe dobytka s lek. wet. Tomasz Nalbert. Po asi 20 minútovom presune sme sa dostali na kliniku koní. S lek. wet. Małgorzata Wielgosz

sme mali možnosť si vyskúšať endoskopiю koňa a následne sme mali aj krátku prednášku o rôznych patologických nálezoch. Keďže sme už boli veľmi hladní, najesť sme sa išli do školskej jedálne. Jedlo bolo mnohokrát lepšie ako u nás. Nakoniec nás čakala ešte prehliadka Múzea Varšavského Povstania. Tu by sme strávili hľadám aj celý deň, keby sa dalo. Večer sme išli znova na pivo, ako zvyčajne.

Piatok ráno sme začali s kardiologickým workshopom s dr. Magdalena Garncarz. Mali sme možnosť vypočuť si činnosť psích a mačacích srdc, najskôr fyziologické a následne aj s poruchami. Nakoniec sme sa ešte presunuli na prednášku toxikológie s dr. Marta Mendel. Prednáška bola o jedovatých hubách, hadoch a žabách/ropuchách. Na obed sme sa premiestnili do mesta a potom nasledovala Neviditeľná exhibícia. Tu sme sa vžili do kože slepých ľudí. Po chvíľke oddychu sme išli na rozlúčkovú párty. Na konci sme im ako spomienku dali Tatranský čaj a vlajku. V sobotu ráno sme sa rozlúčili a boli sme na ceste domov. :(

Dúfam, že sa ešte niekedy stretneme.

Eva Mačugová

ERASMUS+

Erasmus+ neponúka len kredity, ale aj pracovné skúsenosti. Počuli ste už o Erasmus+ pracovnej stáži?

Vysokoškolskí študenti sa často zvyknú sťažovať, že im školy neposkytujú dostatok možností na prepojenie teoretických poznatkov s praxou. Tento problém sa zdá najcitlivejší v období, keď čerství absolventi stoja po štátniciach zoči voči nevyhnutným úvahám o ďalšej kariérnej ceste. Jednou z výborných príležitostí, ako získať pracovné skúsenosti a pritom spoznať novú krajinu a kultúru, je pracovná absolventská stáž cez program Erasmus+. Tento typ mobility pre Univerzitu veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach zabezpečuje občianske združenie WorkSpace Europe.

WorkSpace Europe je v súčasnosti jediné slovenské konzorcium vysokých škôl pre Erasmus+ zahraničné pracovné stáže, ktoré združuje dvanásť vysokých škôl na Slovensku. To v praxi znamená, že WorkSpace Europe študentom členských škôl pomáha s hľadaním vhodných stáží, zabezpečuje administráciu celého procesu a vypláca finančný príspevok na stáž zo zdrojov programu Erasmus+.

Absolventská stáž – čo presne si pod tým predstaví?

Stáž absolventom UVLF umožňuje pracovať na určité obdobie (minimálne 2 mesiace) v rôznych štátnych alebo súkromných veterinárnych klinikách, farmaceutických spoločnostiach, lekárňach a v ďalších rôznorodých pracoviskách, dôležitým kritériom však je že, pracovná náplň stáže musí súvisieť s vyštudovaným odborom absolventa. Pracovný čas sa vždy pohybuje od 35 do 40 hodín týždenne, ide teda o full-time pracovnú stáž. Absolventovi bude na stáž pridelený finančný príspevok (tzv. grant) zo zdrojov programu Erasmus+, ktorý je možné získať maximálne na tri mesiace. Na stáži je možné zostať aj dlhšie ako tri mesiace, na zvyšné mesiace by však už stážista nedostal grant a musel by sa spoliehať na iné zdroje.

Na stáž je možné vycestovať do ktorejkoľvek z krajín, ktoré sú do programu Erasmus+ zapojené, okrem štátov EÚ sú to tiež Macedónsko, Island,

Lichtenštajnsko, Nórsko a Turecko.

Ako si však takú stáž nájsť? Existuje viacero spôsobov, ako sa do hľadania vhodnej stáže pustiť. Prvou možnosťou je, že absolvent skúša firmy a organizácie sám aktívne oslovovať, či by ho neprijali ako stážistu, keďže sám má

najlepšiu predstavu, čo konkrétne hľadá. Ďalšou možnosťou je tiež využiť rôzne internetové portály, ktoré ponuky na stáž zhromažďujú. S hľadaním stáže však absolventom pomáha aj WorkSpace Europe, ktoré vytvára vlastnú databázu ponúk v zahraničí, na ktoré sa uchádzači o stáž môžu prihlásiť. Takýmto spôsobom sa tak WorkSpace Europe snaží absolventom a študentom členských škôl hľadanie stáže uľahčiť.

Ako sa prihlásiť na absolventskú stáž?

Podmienkou prihlásenia na absolventskú stáž je, že záujemcovia sa musia prihlásiť ešte v čase to zn. keď sú študenti končiaceho ročníka. Na absolventskú stáž sa môžu prihlásiť študenti posledných ročníkov 1. stupňa, 2. stupňa a spojeného stupňa štúdia, ktorí budú v tomto akademickom roku 2016/2017 štátnicovať.

Pokiaľ vás možnosť absolventskej stáže zaujala, odporúčame dohodnúť si osobné stretnutie s koordinátorkou pre Erasmus+ na vašej škole: MVDr. Libuša Bodnárová, libusa.bodnarova@uvlf.sk a prekonzultovať vaše možnosti.

Absolventská môže začať najskôr po úspešnom absolvovaní štátnych skúšok. Stáž je možné absolvovať do jedného roka od ukončenia štúdia, do tohto termínu však absolvent musí stáž aj ukončiť. Je však na ňom, kedy na stáž v priebehu daného roka vycestuje.

Načo je to dobré?

Bývalí stážisti sa zhodujú, že zahraničnou



pracovnou mobilitou sa pre nich otvoril jedinečný priestor na získanie praktických skúseností v odbore, zlepšili si tiež jazykové schopnosti a zvýšilo sa im sebavedomie. V neposlednom rade si pôsobením v rozmanitých kultúrnych prostrediach rozšírili obzory a nadviazali medzinárodné známosti. V histórii konzorcia WorkSpace Europe sa už dokonca objavili prípady, kedy sa stáž preklapila do trvalého pracovného pomeru; prípadne si absolventi našli prácu v odbore či už na Slovensku alebo

v zahraničí práve vďaka skúsenostiam, ktoré získali na stáži.

Viac informácií o stáži nájdete na webovej stránke www.workspaceeurope.sk, na Facebooku WorkSpace Europe, na prípadné ďalšie otázky vám tím WorkSpace Europe rád odpovie na mailovej adrese info@workspaceeurope.sk. Aby vám neunikli nové pozície či aktuality, na webe WorkSpace Europe sa tiež môžete prihlásiť na odber newslettera.

CHÉMIA MEDZI NAMI ROZHODNE JE...

Basketbalový tím UVL vznikol v roku 1977, takže ťahá už štyridsiatu sezónu.



„Náš klub si vybudoval stále miesto a zvučné meno ktoré, dovoľm si tvrdiť, pozná každý fanúšik basketbalu z Košíc“, hovorí talentovaný rozohrávač Branislav Járay, ktorý v minulej sezóne pôsobil v extraligovom klube KB Košice.

Najväčšie úspechy tím zožal na konci tisícročia, kedy hráči precestovali kus sveta a hrdο reprezentovali našu Univerzitu na turnajoch v Izraeli a USA.

V klube pôsobili také zvučné mená ako Zábavník, Jankovič, Gacík, Nuber, či Korner a pravidelne bojovali o prvenstvo v lige. Odstupom staršej generácie nastal v tíme útlm, ale po omladení kádra sa opäť rysuje sľubná partia bojujúca o

špicu ligovej tabuľky.

Braňo, čo si myslíš, že vás delí od prvých priečok? Chýba vám povestná chémia?

„Dovoľm si tvrdiť, že o čelo tabuľky nás pripravila skutočnosť, že nie sme dlho pokope a nemali sme ešte možnosť sa poriadne zohrať. Nepomohli nám ani početné zranenia, ale to bohužiaľ neovplyvníme. Aj taký je život športovcov a musíme sa s tým popasovať. Chémia medzi nami rozhodne je a z tréningu

na tréning je to lepšie. Vystužili sme káder kvalitnou posilou a zostáva nám len dobehnúť zameškané...“

V klube momentálne pôsobia hráči, ktorí hrávali najvyššiu slovenskú súťaž- Lutter a Verešpej.

Začiatkom aktuálnej sezóny sa do tímu zaradil Járay a taktiež súčasný “býk” Duda.

Na konci prestupového obdobia sa Veterinárom podarilo uchmatnúť si aj bývalého “býka” a niekoľkonásobného najlepšieho strelca v 1.lige- Lechmanna.

Plánujete aj v budúcej sezóne nalákať extraligových hráčov?



deviatu sezónu a samozrejme som rád, že som si počas tých rokov stihol s otcom zahrať v jednom družstve. Je to vec, ktorá sa dnes tak často na športoviskách nevidí. Tréningy a zápasy som navštevoval od útleho detstva a bolo teda otázkou času, kedy budem mať aj basketbalovo na to, aby som sa vo farbách UVL dostal aj na ihrisko“.

„Teraz je veľmi ťažké povedať, čo bude skoro o pol roka. Momentálne sa sústredíme na play off. Nejaká vízia tam je, ale ešte je priskoro o nej hovoriť nahlas. Nechceme nič zakríknúť“.

Súčasťou tímu sú aj ďalší talentovaní hráči: Drotár, Gacík, Melega, Beluščák, Fabrici, Zvarík, Gomboš, Staško, Kubovčík, Moščovič, Lipnický, Kudrec a Dorov, ktorý je zároveň predseda klubu. V UVL- ku sa v priebehu rokov opakujú známe mená. Takým prípadom je aj krídelník Peter Gacík, ktorý v minulosti reprezentoval aj kluby BK Slávia TU Košice, BK ŠPD Rožňava či Unionville-Sebewaing Area High School v Michigane.

V klube hral aj tvoj otec. Aký je to pocit reprezentovať rovnaké farby?

„Vzhľadom k tomu, že som bol rodičmi k športu vedený už od malička a špeciálne k basketbalu, cítim sa veľmi pozitívne Dnes hrám za tento tím

Mnohí hráči už majú rodiny, či pracujú. Zvládáte zlaďiť tréningy s osobným životom? Ako často trénujete?

„Trénujeme dva krát do týždňa. Je pravda, že väčšina hráčov má zamestnanie a rodinu, ale basketba milujeme a každý si rád príde zatréňovať, odreagovať sa a spraviť niečo pre seba“.

Domáce zápasy chlapci hrajú na SOŠ Železničnej na Palackého ulici v Košiciach, tak ich určite prídte podporiť (sú fakt dobrí) . O najbližších zápasoch sa dozvieme na ich FB stránke Basketbalový klub UVL Košice.

Za celú redakčnú radu prajem chalanom veľa úspechov v tejto jubilejnej sezóne a samozrejme aj vo všetkých nasledujúcich.

Silvia Žiaková

MESIAC PLNÝ LÁSKY

VALENTÍNSKA DAROVAČKA

ARDO dňa 8. februára organizoval v T- klube charitatívnu akciu pre psí útulok v Košiciach. Napriek nie príliš vysokej účasti sa nám podarilo vyzbierať poriadne veľa darčiekov pre opustené psy.

Desiatky kilogramov granúl, množstvo konzerv, plné tašky cestovín, ryže a pamlskov. Taktiež deky, misky, obojky a iné.

Všetkým, ktorí sa zapojili, zo srdca v mene chlpáčov ďakujeme a veríme, že ste sa dobre zabavili. Tešíme sa na ďalšiu akciu. Sledujte našu FB stránku, aby ste nič neprešvihli.

VALENTÍNSKA KVAPKA KRVÍ

Od 13. februára do 17. marca ste mali možnosť v mene našej Alma Mater darovať krv v Novej nemocnici. Každý takýto dobrý skutok sa cení, pretože tých pár kvapiek krvi dokáže druhým pomôcť a Vám ten pol liter chýbať nebude. AK ste tak nestihli stačí sledovať stránku www.ntsrsk

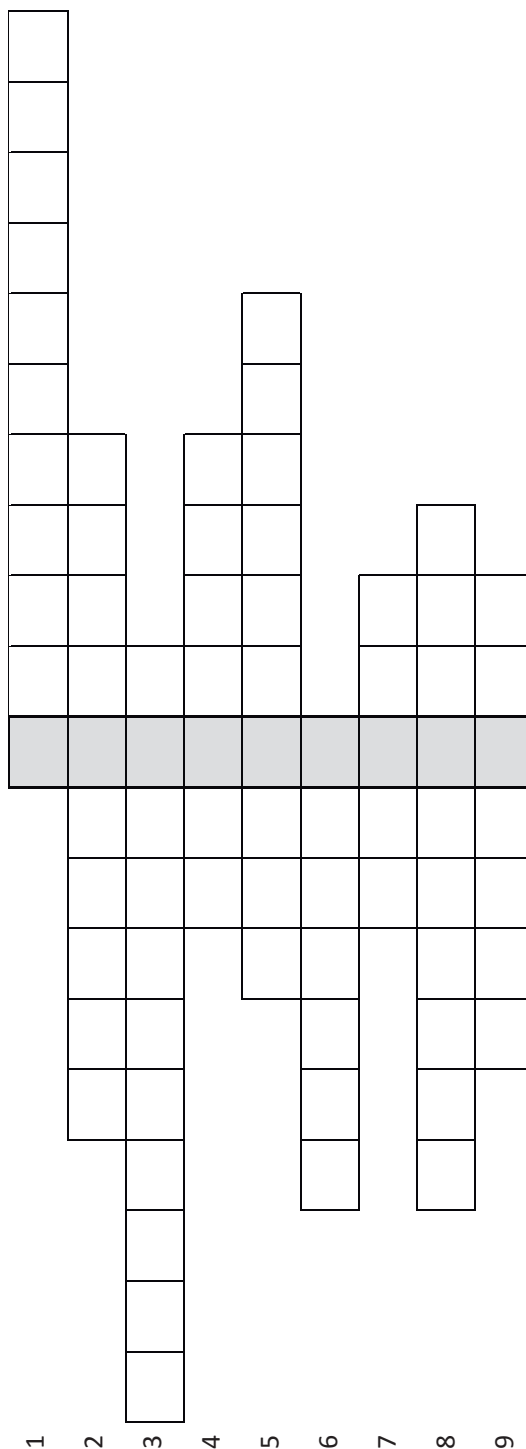
Silvia Žiaková

TAJNIČKA

V tajničke sa ukrýva dokončený výrok Henryho Fieldinga: „Nič nečiní človeka ľudskejším ako láska k ... (tajnička) .“

A pozor!!! Výhru venovala firma Royal Canin. Ak si zvedavý čo sa skrýva v tajničke a túžiš pre svojho miláčika vyhrať krmivo na dva mesiace podľa vlastného výberu, tak neváhaj a lúšti! Správnu odpoveď a tvoje meno nám pošli na ardouvlf@gmail.com.

1. Kosť ohraničujúca zospodu očnicovú dutinu
2. Rod vírusov spôsobujúci HIV
3. Chorobná ospalosť
4. Dýchací reťazec
5. Príbuzenské kríženie
6. Sťah srdca
7. Proteínová makromolekula tvoriaca kontraktilný aparát
8. Proteíny tvaru Y produkované B-lymfocyt-mi, imunoglobulíny
9. Kľč



Scarlett Marešová

REVOLUČNÉ DIÉTY V BOJI S KOŽNÝMI OCHORENIAMI

Cielená starostlivosť
pri zápale kože, svrbení a atopii

SKIN CARE



**SENSITIVITY
CONTROL**

Cielená starostlivosť pri
nežiadúcich reakciách na potravu



ANALLERGENIC

HYPOALLERGENIC

Cielená starostlivosť pri
nežiadúcich reakciách na potravu



Kompletný rad pokrokových dermatologických diét Royal Canin ponúka
presnú nutričnú odpoveď na rôzne ochorenia kože.